

RADA POWIATU
w Oleśnie

UCHWAŁA NR XXXVIII/251/14
RADY POWIATU W OLEŚNIE

z dnia 28 maja 2014 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na rok 2014

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 595, zm. poz. 645 oraz z 2014 r. poz. 379.) i art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.¹⁾) Rada Powiatu w Oleśnie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na rok 2014, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Jerzy Libērka

¹⁾Zm. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887.

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/251/14
Rady Powiatu w Oleśnie
z dnia 28 maja 2014 roku

PROGRAM
KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
NA ROK 2014

Wstęp

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Spotykamy się z formami przemocy w różnych miejscach m.in. na ulicy, w szkole i we własnym domu. Przemoc w rodzinie jest tym rodzajem przemocy w stosunku do osób bliskich, której ujawnienie jest dość trudne. Przemoc to działanie intencjonalne i ukierunkowane. Przemoc związana jest z naruszeniem praw i dóbr osobistych członków rodziny.

Przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nie udzielenie koniecznej pomocy itp.

Przemoc psychiczna – wysmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucania własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb itp.

Przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanie pieśszcot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych itp.

Przemoc ekonomiczna i zaniedbanie – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, brak opieki i uniemożliwienie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związane ze snem, jedzeniem, higieną)

Przemoc domowa to:

- 1) działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego jej członków przeciwko pozostałym,
- 2) z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy,
- 3) godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne),
- 4) powodujące u nich szkody lub cierpienie.

Sprawcy przemocy na ogół nie starają się znajdować uzasadnienia dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążenia odpowiedzialnością ofiary.

Postępowanie sprawców dodatkowo bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do dzieci i kobiet była akceptowana. Niezbędne są więc działania, skierowane zarówno do ofiar jak i sprawców przemocy domowej. Ważne jest aby w tym zakresie były podejmowane działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu mają służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc.

Założenia programowe

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

Niniejszy program opracowany został na podstawie wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, stanowiących załącznik nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

1. Założenia do tworzenia niniejszego programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:
  - 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
  - 2) przemoc domowa ma uwarunkowania kulturowe; jest tolerowana, jest zakorzeniona we wzorcach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
  - 3) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej,
  - 4) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną,
  - 5) nie stosowania przemocy domowej można się nauczyć.
2. Mając na uwadze powyższe założenia niniejszy program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniając podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:
  - 1) edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy,

- 2) promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
- 3) stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
- 4) uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

Cele i zawartość programu

Cele programu

Podstawowym celem działań programowych jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Cel ten ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii sprawcy a jedynie koryguje jego niepożądane i szkodliwe zachowania i postawy.

Zawartość programu

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania.

Najważniejszymi z tych elementów są:

- 1) rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą.
- 2) edukacja – dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele programu oraz specyfikę uczestników, która obejmuje:
  - a) społeczno-kulturowe źródło i okoliczności przemocy domowej (mity i stereotypy)
  - b) definicje przemocy, jej rodzaje, formy i dynamikę,
  - c) planowanie i rozwijanie samokontroli,
  - d) komunikację interpersonalną,
  - e) promocję pozytywnych standardów i wartości,
  - f) zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami,
  - g) wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dzieci.

- 3) ćwiczenia praktyczne – dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych, zmieniających zachowania i postawy oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

Zakładane rezultaty

Działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia mają przyczynić się do:

- 1) uświadomienia sprawcy, czym jest przemoc,
- 2) uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- 3) nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
- 4) nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.

Realizacja programu

Czas realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie w 2014 roku. Zakłada się zrealizowanie 1 pełnego cyklu programu. Realizacja programu odbywać będzie się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, ul. Konopnickiej 8 od miesiąca maja do grudnia 2014 r. W trakcie realizacji cyklu nie przewiduje się dołączania nowych osób.

Sposób realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej realizowany będzie w wersji 8 miesięcznej, obejmującej 64 godziny zajęć. Planowane są następujące etapy realizacji programu:

Etap I – 2 spotkania dwugodzinne, indywidualne dla każdego uczestnika programu, których celem jest rozpoznanie diagnostyczne (maj 2014 r.).

Etap II – 14 spotkań grupowych po 4 godziny każde, odbywające się 2 razy w miesiącu, których celem będzie przekazanie treści edukacyjnych (od maja do listopada 2014 r.).

Etap III – 1 spotkanie grupowe 4 godzinne, gdzie realizowany będzie blok komunikacji interpersonalnej (grudzień 2014 r.)

Sposób realizacji oddziaływań – przykładowe metody pracy:

- 1) wykłady,
- 2) warsztaty,
- 3) analiza materiałów filmowych,
- 4) dyskusje grupy,

5) informacje zwrotne.

Nabór i selekcja uczestników programu

Adresatami niniejszego programu są pełnoletni sprawcy przemocy domowej z terenu powiatu oleskiego. Warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

1. Uczestnikami programu mogą być:

- 1) osoby samodzielnie zgłaszające się,
- 2) osoby skierowane przez sąd,
- 3) osoby skierowane przez instytucje i organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, takie jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Policja, Prokuratura, Sąd, Zespoły Interdyscyplinarne.

2. Uczestnictwa w programie odmawia się osobom chorym psychicznie.

Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego, prowadzonego w trakcie nurtu pracy indywidualnej, który jest pierwszym etapem realizacji programu.

Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje:

- 1) rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- 2) określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- 3) formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- 4) aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- 5) cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
- 6) doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, uczestnikami programu nie może być osoba uzależniona od alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających, substancji psychoaktywnych, chyba że zakończyła terapię uzależnienia,
- 7) kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

Reguły uczestnictwa w programie

Przed przystąpieniem do II etapu programu uczestnicy podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie.

1. Kontrakt zawiera:
  - 1) formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach,
  - 2) zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
  - 3) zobowiązanie do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych,
  - 4) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania się w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
  - 5) uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie.
2. Wobec osób, których uczestnictwo związane jest z decyzją sądu, policji, zespołów interdyscyplinarnych stosuje się powiadomienie tych organów o:
  - 1) przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
  - 2) uchylaniu się od udziału w programie,
  - 3) zakończenia uczestnictwa w programie.

Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

Realizator programu

1. Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie. W celu realizacji programu PCPR zatrudni na podstawie umowy cywilnoprawnej osobę prowadzącą oddziaływania. Prowadzić oddziaływania może osoba, która spełniać będzie łącznie następujące warunki:
  - 1) ukończyła studia wyższe magisterskie na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji,
  - 2) posiada zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
  - 3) ma udokumentowany co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zadania związane z realizacją programu obejmują:

- 1) nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów,
- 2) rekrutację uczestników programu,
- 3) obsługę finansową programu,
- 4) monitoring programu.

Partnerzy programu

Partnerami realizatora programu, w szczególności w zakresie rekrutacji i monitoringu programu będą instytucje stykające się ze sprawcą przemocy domowej, w tym:

- 1) gminy z terenu powiatu oleskiego reprezentowane przez zespoły interdyscyplinarne,
- 2) ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu oleskiego,
- 3) Sąd Rejonowy w Kluczborku Wydział Zamiejscowy w Oleśnie,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Oleśnie, Komisariaty Policji z terenu powiatu.

Współpraca w/w instytucji pozwoli na większą skuteczność i efektywność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Źródło finansowania programu

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. W związku z tym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu rokrocznie, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przeznaczonych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel. Plan finansowy na dany rok realizacji wynosi 3.000,00 zł.

Monitoring

Monitoringowi będą podlegać zachowania związane z przemocą u osób uczestniczących w programie. Monitoring powinien być prowadzony w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego zakończeniu. Za monitoring odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie jako realizator programu. W tym zakresie PCPR zobowiązane jest do współpracy z instytucjami i organizacjami prowadzącymi program przeciwdziałania przemocy i pomagania ofiarom przemocy w rodzinie.

System monitorowania polega na weryfikowaniu efektów programu oddziaływań – korekcyjno edukacyjnych, zbieraniu informacji o zachowaniu uczestników programu wobec swoich członków rodziny w szczególności poprzez kontakt pisemny z Zespołami Interdyscyplinarnymi, Policją, Ośrodkami Pomocy Społecznej.

Zakończenie

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie to ułożony w określonym czasie ciąg działań zmierzających do wybranej, specyficznej grupy odbiorców. Jedyne obawy jakie nasuwają się aby program mógł być realizowany to brak dostatecznego zainteresowania adresatów uczestnictwem w jego działaniach oraz brak chętnych osób z wymaganiami kwalifikacyjnymi do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Program opracowała Małgorzata Preś

